

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0416U005352

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-10-2016

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вітринська Олена Володимирівна

2. Vitrynska Olena Volodymyrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.01

Назва наукової спеціальності: Історія України

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 16-09-2016

Спеціальність за освітою: 8.02030201

Місце роботи здобувача: Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Код за ЄДРПОУ: 02071100

Місцезнаходження: 36011, м. Полтава, Першотравневий проспект, 24

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.051.10

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський університет економіки і торгівлі

Код за ЄДРПОУ: 01597997

Місцезнаходження: 36014, Полтавська область, Полтавський район, м. Полтава, вул. Ковалю, 3

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Політика радянської влади щодо юдаїзму в Україні в 1921-1929 роках
2. Policy of the Government towards Judaism in Ukraine in 1921 - 1929

Реферат:

1. Об'єкт дослідження: процес становлення і реалізації радянської політики щодо юдаїзму в Україні в 1920-ті роки. Мета дослідження: комплексний історичний аналіз політики радянської влади щодо юдаїзму в контексті суспільно-політичних реалій 1920-х років. Методи: проблемно-хронологічний, історично-порівняльний, логічний, статистично-аналітичний. Наукова новизна: комплексно досліджено процес реалізації владної політики щодо юдаїзму в Радянській Україні в 1920-х роках (аналіз публікацій радянських, закордонних та вітчизняних авторів свідчить, що ця проблематика вивчалася ними лише фрагментарно або в контексті загального розгляду становища євреїв у СРСР і не була предметом спеціальних студій); встановлено, що закони, які регулювали відносини державно-політичних органів і юдаїзму в Україні, були більшовицькими, антирелігійними, не мали спеціального антиюдейського спрямування (водночас, створення у структурі відповідних органів єврейських секцій, одним із головних завдань яких стала боротьба проти юдаїзму, надало їй особливої динаміки та специфіки); проаналізовано основні напрямки економічного тиску держави на єврейські общини: секуляризація майна, вилучення культових речей, приміщень синагог,

молитовень, міквот, хедерів, ешив, Талмуд-Тор тощо (показано, що це стало одним із важливих чинників руйнування єврейської ідентичності); доведено антиюдейську спрямованість заходів з обмеження вживання івриту, проаналізовано процес ліквідації духовної освіти та спроби організації розколу в середовищі віруючих євреїв; визначено форми й методи антиюдейської агітації та пропаганди, їхню динаміку та особливості застосування; встановлено, що зміст антиюдейських агітаційно-пропагандистських матеріалів і заходів був спрямований на знищення авторитету єврейського духовенства та релігійних інституцій, викорінення юдейських традицій і обрядів, поширення атеїстичних поглядів серед євреїв України. Практичне значення одержаних результатів: зібраний матеріал, окремі сюжети й висновки можуть бути використані для подальшого вивчення питань історії юдаїзму та становища єврейських громад у 1920-х роках в УСРР; для підготовки лекцій та спецкурсів з новітньої історії України, історії національних меншин і релігієзнавства; при формуванні напрямків політики в національній і духовній сферах для гармонізації державно-релігійних і міжконфесійних відносин та сприяння поширення толерантності. Основні положення дослідження можуть бути предметом обговорення з метою поширення віротерпимості та реалізації визнаної у багатьох країнах свободи совісті. Сфера використання: наукові та вищі навчальні заклади, державні та громадські установи й організацій, засоби масової інформації.

2. The object of research: process of formation and realization of the Soviet policy in relation to Judaism in Ukraine in the 1920th years. Research objective: the complex historical analysis of policy of the Soviet power in relation to Judaism in the context of social and political realities of the 1920th years. Methods: problem and chronological, comparative-historical, psychoanalytic, statistical and analytical, civilization approach. Scientific novelty: process of realization of policy of the power towards Judaism in the Soviet Ukraine in the 1920th years is in a complex investigated (the analysis of publications of the Soviet, foreign and domestic authors shows that the perspective was studied by them only fragmentary or in the context of the general consideration of position of Jews in the USSR and wasn't a subject of special studios); it is established that laws which governed the relations of state and political bodies and Judaism in Ukraine were bolsheviks, antireligious, had no special anti-Judaic direction (at the same time, creation in structure of appropriate authorities of the Jewish sections, one of the main tasks of which was a fight against Judaism, gave it special dynamics and specifics); the main directions of economic pressure of the state upon Judaic communities are analysed: secularization of property, withdrawal of cult objects, rooms of synagogues, chapels, heder, Yeshibahs (it is shown that it became one of important factors of destruction of the Jewish identity); the anti-Judaic orientation of actions for restriction of the use of Hebrew is proved, process of elimination of spiritual education and attempt of the organization of split among the believing Jews is analysed; forms and methods of anti-Judaic propaganda and promotion, their loudspeaker and feature of application are defined; it is established that the content of anti-Judaic propaganda materials and actions was directed to extermination of the authority of the Jewish clergy and religious institutions, eradication of Judaic traditions and ceremonies, distribution of atheistic views among Jews of Ukraine. Practical value: collected material, separate plots and conclusions can be used by 1) scientists for further studying of questions of history of Judaism and the provision of the Jewish communities in the 1920th years in USSR; teachers of schools and higher educational institutions during preparation of lectures and special courses on the contemporary history of Ukraine, history of ethnic minorities and religious studies; 2) the state and public organizations when forming the directions of policy in national and spiritual spheres for harmonization state and religious and the of the relations between faiths and distribution of tolerance. Basic provisions of a research can be a subject of discussion in mass media for the purpose of distribution of toleration and realization of freedom of worship.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нестуля Олексій Олексійович

2. Nestulya Oleksiy Oleksiyovych

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волосник Юрій Петрович

2. Волосник Юрій Петрович

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончарова Ольга Сергіївна

2. Гончарова Ольга Сергіївна

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Калініченко Володимир Вікторович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Калініченко Володимир Вікторович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.